

Themabijeenkomst Jeugdbeleid in de sportvereniging

COLOFON

Jeugdbeleid in de sportvereniging

Sportraad Zuid-Holland

Miranda Olsthoorn-van Kester

Postbus 70

2685 ZH Poeldijk

Tel: 0174 - 244940

e-mail: zhsport@xs4all.nl

psrdata\werkboeken\themabijeenkomst
jeugdbeleid

Poeldijk, oktober 2004

Inhoudsopgave

	Pagina
Inleiding	2
1. Kenmerken van jeugd	3
2. Motieven van jeugdsporters	3
3. Jeugdgerichte sportvereniging	3
4. Werving, opvang en behoud van jeugdleden	4
5. Jongerenparticipatie	6
6. Ontwikkeling van het jeugdplan	7
7. Ondersteuning Sportraad Zuid-Holland	8

Inleiding

In de themabijeenkomst 'Jeugdbeleid in de sportvereniging' staat specifieke aandacht voor de jeugd binnen de sportvereniging centraal. Waarom is dat nodig? Jeugd is immers een makkelijke groep, dat loopt wel....

Toch is het goed om er als vereniging eens bij stil te staan waarom de jeugd eigenlijk kiest voor deze club en over wat voor groep spreken we eigenlijk als we het hebben over jeugd? Het is goed als de vereniging specifieke keuzes voor de jeugd maakt en deze vastlegt in een jeugdplan. De wensen en behoeften van de jeugd in de vereniging vormen het uitgangspunt voor het jeugdbeleid. Dit zal de kwaliteit van het jeugdaanbod in de vereniging verhogen en leiden tot een gezonde jeugdafdeling.

Sportraad Zuid-Holland ondersteunt sportverenigingen bij het opzetten van een jeugdplan. In deze themabijeenkomst worden handreikingen gegeven waarmee de vereniging aan de slag kan om te komen tot een eigen jeugdplan.

1. Kenmerken van jeugd

De jeugdafdeling van de sportvereniging is voor iedere tak van sport anders van samenstelling. Er zijn sportverenigingen waar kinderen al op 4-jarige leeftijd terecht kunnen, bij andere takken van sport past een beginleeftijd van 6 of 8 jaar. Iedere vereniging maakt een keuze voor de toelatingleeftijd waarop kinderen lid mogen worden van de club. Belangrijk is dan wel dat bekend is over wat voor kinderen het gaat, zodat het sportaanbod maar ook de vorm van begeleiding en de accommodatie op de leeftijdsgroep kan worden afgestemd.

Een aantal kenmerken van de jeugd van tegenwoordig:

- kind gaat op steeds jongere leeftijd naar sportclub (concurrentie)
- jongste jeugd is lid van meerdere sportclubs
- sportdeelname bij vereniging neemt af vanaf 14 jaar
- veel mogelijkheden vrijetijdsbesteding
- belasting op school is groot
- zap-cultuur
- jeugd is kritisch: kwaliteit!

2. Motieven van jeugdsporters

Er zijn veel verschillende redenen waarom kinderen aan sport doen. Toch kunnen we een aantal belangrijke motieven onderscheiden:

- plezier hebben in de sport
- samen met vrienden/leeftijdgenoten
- aanleren en/of verbeteren van sporttechnische vaardigheden
- presteren of deelnemen aan competitie
- verbeteren of op peil houden van de gezondheid en/of fitheid
- goed zijn in de sport
- ouders stimuleren hun kind om te gaan sporten
- sport is goed voor het lichaam
- sporten op alle momenten van de dag

3. Jeugdgerichte sportvereniging

Kinderen zullen zich het beste thuis voelen bij een sportvereniging die aandacht besteedt aan haar jeugdleden. Natuurlijk staat de tak van sport op de eerste plaats. Zijn er echter meerdere verenigingen in de gemeente die dezelfde tak van sport aanbieden dan kan de kwaliteit van de jeugdsport een doorslaggevende rol spelen bij de keuze voor een sportvereniging. Zowel voor ouders als voor de jeugdleden zelf. Kenmerken van een jeugdgerichte sportvereniging zijn de volgende:

- vereniging heeft een specifiek jeugdbeleid
- er is een jeugdcommissie waarin ook jeugd vertegenwoordigd is
- er zijn voldoende geschoolde trainers en begeleiders voor de jeugd aanwezig
- opleidingsmogelijkheden voor kader

- iedereen kan in de vereniging terecht, ongeacht geslacht, leeftijd, afkomst, talent
- voldoende aandacht voor introductie nieuwe leden
- jeugdleden krijgen de mogelijkheid om op eigen niveau en aangepast aan de leeftijd te trainen en wedstrijden te spelen
- er worden door de vereniging naast het sporttechnische aanbod tevens specifieke nevenactiviteiten georganiseerd voor de jeugd
- de jeugd wordt als een specifieke groep beschouwd en behandeld wat betreft programma, begeleiding, accommodatie en materiaal
- er bestaat een overleg tussen de vereniging en de ouders, gemeente en/of scholen
- de jeugd heeft medezeggenschap in de vereniging, er is een jeugdbestuur
- het clubblad heeft een specifieke jeugdrubriek (in aparte kleur) voor en door de jeugd.

4. Werving, opvang en behoud van jeugdleden

Ten aanzien van werven van kinderen geldt: een goed begin is het halve werk. De introductie van het kind in de sport en de sportclub is van groot belang voor de sportbeoefening en het plezier wat daaraan wordt beleefd. Houdt nadrukkelijk rekening met de belangen van de kinderen zelf. Voor de meeste verenigingen geldt dat de instroom van leden met name plaats vindt bij de (jongste) jeugd. Tegenwoordig is het niet meer zo eenvoudig om kinderen te werven voor een club omdat er voor kinderen een overschot aan (sport)mogelijkheden is waaruit ze kunnen kiezen. Bij de ontwikkeling van het jeugdplan kunnen onder meer de volgende pedagogische vragen worden meegenomen:

- Welke toelatingsleeftijd hanteert de club: bepaalt de club dit zelf of bv. de sportbond?
- Wat zijn de voornaamste argumenten om de gestelde toelatingsleeftijd te hanteren? Wat zijn toelatingscriteria?
- In welke mate wordt er met ouders gecommuniceerd over het moment van lid worden?
- Welke motieven hebben kinderen en ouders om op een bepaalde leeftijd lid te worden van de club?
- Is er een begeleidingsplan voor kinderen die net lid zijn geworden van de club?
- Wordt er in het toelatingsbeleid rekening gehouden met ontwikkelingspsychologische kenmerken van kinderen van een bepaalde leeftijd?

Sportverenigingen moeten tegenwoordig alle zeilen bijzetten om jeugdigen voor hun club te winnen. De tijd is voorbij dat kinderen als vanzelf lid worden van een club. Sportverenigingen gaan daarom steeds actiever om met het werven van nieuwe leden. Het onderstaande wervingstraject biedt daarvoor handvatten.

Werven van jeugdleden:

- jeugd in omgeving van de club benaderen
- promotie van de club en de tak van sport

- respons in de vorm van een persoonlijk bezoek of telefonisch contact
- informatieverstrekking op papier
- bezoek aan de club en deelname aan proeflessen
- lid worden: indelen naar niveau en wensen van het nieuwe lid.

Ten aanzien van het werven van jeugdleden spelen verschillende aspecten een rol:

- is er voldoende jeugd in de omgeving?
- hoe staat het met de concurrentie van andere verenigingen?
- is de club voldoende bekend bij de aanwezige jeugd?
- worden kinderen die interesse tonen in de club ook daadwerkelijk lid?
- als een kind lid is geworden van de club, blijft hij/zij dan ook voor een langere periode lid? Komt de verwachting overeen met de werkelijkheid?

En tot slot: 'Wie de jeugd houdt, heeft de toekomst'.

Onder behouden van jeugdleden verstaan we 'vasthouden' van reeds bestaande leden. Het gaat om het behouden voor de sportvereniging maar ook om het behouden voor de sport.

De volgende factoren spelen een belangrijke rol bij het behouden van jeugdleden:

- jeugd verantwoordelijkheid geven/jongerenparticipatie
- sfeer binnen de vereniging
- vrienden/familieleden
- rekening houden met wensen en behoeften van de jeugd
- prestatie-/recreatiemogelijkheden
- goede communicatie tussen leden en kader
- activiteitenprogramma; sportaanbod en nevenactiviteiten
- concurrentie van andere verenigingen/takken van sport
- kwaliteit van het kader
- vereniging heeft een jeugdbeleid.

Ook wanneer de sportvereniging inspeelt op bovenstaande factoren zullen er (jeugd)leden zijn die hun lidmaatschap opzeggen. Probeer in beeld te krijgen waar het probleem van sportuitval zich met name bevindt. Factoren die een rol spelen bij het opzeggen van het lidmaatschap van jeugdleden zijn in te delen in sportgebonden, verenigingsgebonden en persoonsgebonden redenen.

Uit de praktijk blijkt dat de meeste kinderen die stoppen met hun sport daarvoor meerdere redenen noemen. Voor de vereniging is het erg interessant om deze redenen aan de vertrekkende leden te vragen. Wellicht kunnen met deze informatie veranderingen aangebracht worden die zorgen voor het behoud van de bestaande leden.

5. Jongerenparticipatie

Onder jongerenparticipatie wordt verstaan dat jeugd naast actief deelnemen aan de activiteiten van de sportvereniging ook hun eigen wensen en behoeften aangeven, dat ze meedenken en beslissen over mogelijke oplossingen en dat ze daarvoor medeverantwoordelijkheid dragen. Jongeren dus niet alleen als

consument van sport maar tevens als sportproducent. Het belang van jongerenparticipatie voor de sportvereniging kan vanuit verschillende invalshoeken worden gezien:

- sociaal pedagogische invalshoek: jongerenparticipatie is belangrijk voor de ontwikkeling van opgroeiende jeugd. Jeugdleden leren vaardigheden als onderhandelen en organiseren. Bovendien leren ze dat hun mening telt;
- bestuurlijk/organisatorische invalshoek: door jongeren te laten participeren kan de kwaliteit van het aanbod voor jongeren worden verbeterd en kan er een betere afstemming op behoeften van jongeren plaatsvinden;
- jeugd heeft de toekomst-invalshoek: voor veel sportverenigingen is het binden van jongeren van belang voor het voortbestaan.

Voor sportverenigingen is het met name van belang om het activiteitenaanbod af te stemmen op de wensen en behoeften van de jeugdleden. Dit kan leiden tot een grotere deelname van jongeren aan de activiteiten. Daarnaast kan het inschakelen van jongeren bijdragen aan het oplossen van bijvoorbeeld het vrijwilligerstekort. Jongeren van 14-16 jaar zijn erg enthousiast te maken om onder goede begeleiding de jongste jeugd te trainen of te begeleiden.

Jongeren brengen kwaliteiten in die volwassenen soms minder bezitten zoals: enthousiasme, inventiviteit, spontaniteit, een frisse kijk, energie en onbevangenheid. Bovendien zijn de jongeren van nu ook de vrijwilligers van de toekomst. Vanuit die gedachte is het aan te bevelen jongeren al vroeg kennis te laten maken met het ontwikkelen, organiseren en uitvoeren van beleid en activiteiten.

Jongerenparticipatie binnen de sportvereniging kan bevorderd worden door goede begeleiding, ondersteuning en stimulering van de jongeren. Vaak is bij de jeugd niet bekend wat er allemaal in de club speelt of welke taken zij zouden kunnen invullen voor de vereniging. Als hier duidelijkheid in wordt gegeven en de jeugd persoonlijk benaderd wordt voor het invullen van een afgebakende taak dan zijn veel jongeren bereid om iets voor de vereniging te doen. Het is belangrijk dat de jeugd de ruimte krijgt om de taak (eventueel onder begeleiding) zelfstandig in te vullen. Wanneer zij deze verantwoordelijkheid krijgen is voor hen de uitdaging groot en zetten zij zich er helemaal voor in. Door jongerenparticipatie wordt de betrokkenheid van de jongeren binnen de club groter. Immers weten de jongeren wanneer zij meer bij het clubgebeuren betrokken worden ook bij wie ze terecht moeten als er problemen of vragen zijn, met als gevolg dat zij minder snel opzeggen als lid van de club.

Aandachtspunten m.b.t. jongerenparticipatie in de vereniging:

- Jeugdigen verwachten veelal een snel resultaat. Worden de jongeren gestimuleerd om mee te denken over het beleid van de vereniging dan moet daar ook wat mee gebeuren. Jongeren betrekken is niet vrijblijvend!
- Voor het betrekken van jongeren is geen standaardmodel te geven. Een sportclub die jongerenparticipatie serieus neemt, moet bereid zijn zich te laten verrassen en in staat zijn flexibel in te spelen op ideeën van jongeren.
- Jongerenparticipatie vereist een open aanpak. Jongeren, bestuur en kader moeten bereid zijn naar elkaar te luisteren en van elkaar te leren.

Bij de communicatie met jongeren zijn de volgende aandachtspunten van belang:

- concreet en snel realiseerbaar
- wees duidelijk en realistisch
- maak gebruik van de expertise van jongeren
- zorg voor heldere informatie
- regelmatig overleg is belangrijk
- neem jongeren serieus.

Kortom jongerenparticipatie biedt kansen voor de sportaanbieder. Bekijk de mogelijkheden binnen uw eigen vereniging!

6. Ontwikkeling van het jeugdplan

In het jeugdplan wordt het beleid van de sportvereniging opgesteld met betrekking tot de jeugd. Jeugd krijgt hiermee binnen de club een bijzondere positie. Het ontwikkelen van beleid is een continu proces. Het is aan te bevelen om verschillende partijen uit de vereniging bij het ontwikkelen van beleid te betrekken. Denk hierbij aan een vertegenwoordiging van het (jeugd)bestuur, de jeugdtrainers, de jeugdleiders, jeugdleden en ouders. De projectgroep bestaat uit 5 tot 7 personen.

Uitgangspunten voor een jeugdplan zijn:

- voor en vanuit de jeugd
- communicatieplan, houdt continu contact met de jeugd
- promoot het plan, maak het openbaar
- niet alleen gericht op opvattingen, maar vooral gericht op handelen
- koppel een jaarlijks activiteitenplan aan het jeugdplan.

Voor het ontwikkelen van het jeugdplan kunnen de volgende stappen gezet worden:

- omschrijven van de huidige situatie
- omschrijven van de gewenste situatie
- voorstellen tot ontwikkeling of verbetering
- koppeling leggen naar concrete acties met invulling van personen en tijdpad.

Voorbeelden van onderwerpen die in een jeugdplan behandeld kunnen worden zijn:

- uitgangspunten jeugdopleiding
- organisatieschema
- accommodatie
- jeugdcommissie
- jeugdtraining en jeugdtrainers
- jeugdwedstrijden en jeugdcoaches
- nevenactiviteiten
- werving, opvang en behoud van jeugdleden
- jongerenparticipatie
- communicatie met jeugd en ouders

- ouderparticipatie.

Het jeugdplan is een dynamisch plan. Het verandert met de omgeving en de tijd mee en moet dus steeds bijgesteld worden. Tevens is een jeugdplan iets specifiek voor de vereniging. Het is een houvast voor het kader van de jeugd. Bovendien is een jeugdplan ook te gebruiken voor het werven van sponsors voor de jeugd en het aanvragen van subsidies bij gemeenten.

Wanneer er structureel wordt nagedacht over en wordt gepraat met de jeugd zal deze groep zich beter thuis voelen op de sportvereniging waar zij voor gekozen heeft.

7. Ondersteuning Sportraad Zuid-Holland

Sportraad Zuid-Holland voert actief beleid op het gebied van jeugdsport. Een van de projecten voor de sportverenigingen is adviseren bij het schrijven van een jeugdplan. Dit houdt in dat vanuit de Sportraad een adviseur wordt ingezet om samen met een groepje mensen vanuit de vereniging een jeugdplan te schrijven. De adviseur van de Sportraad coördineert en adviseert tijdens het ontwikkelingstraject. Om zoveel mogelijk gedragenheid te krijgen binnen de vereniging zal ernaar gestreefd worden een zo groot mogelijke diversiteit van mensen uit de vereniging voor de projectgroep te vragen. Natuurlijk worden ook de wensen en behoeften van de jeugd in het plan meegenomen. Dit kan gerealiseerd worden door jeugd op te nemen in de projectgroep en ook kunnen een aantal gesprekken met een groepje jeugdleden onderdeel uitmaken van het proces. Op die manier komt er een beleidsplan voor de jeugd waar zij een belangrijke stem in hebben gehad. Ten slotte weten zij het beste te vertellen wat zij verwachten van hun sport en van hun sportvereniging.

Naast het ondersteunen bij het schrijven van een jeugdplan heeft Sportraad Zuid-Holland het volgende aanbod op het gebied van jeugd:

- J-score: Hoe jeugdgericht is uw sportvereniging?
- Vragenlijst: Wat vinden jeugdleden van hun sportvereniging?
- Teamtraining jeugdsportcoördinatie
- Cursus omgaan met jeugd in de sportvereniging
- Jongerenparticipatie
- O-scan: Ouderparticipatie.